

Opinia Komitetu Regionów „Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej i uchylającego decyzję nr 1364/2006/WE”

(2012/C 277/13)

KOMITET REGIONÓW

- Stwierdza, że w zakresie wysokiego i bardzo wysokiego napięcia wyzwaniem jest tanie i wydajne doprowadzenie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych z obszarów morskich i lądowych do regionów o największym zapotrzebowaniu energetycznym, a w wypadku przesyłu energii elektrycznej niskiego i średniego napięcia konieczne jest stworzenie warunków infrastrukturalnych dla wielu nowych zdecentralizowanych producentów.
- Podkreśla potrzebę jednoznacznego sygnału politycznego Komisji dla państw członkowskich, gospodarki, sektora bankowego i partnerów na całym świecie, że nie można już zawrócić z raz obranej drogi do większego udziału energii odnawialnej w przyszłym koszyku energetycznym i że ma ona sens w wypadku inwestycji prywatnych.
- Podkreśla, że dla osiągnięcia celów przyjętych przez UE na okres do 2020 r. należy – o co Komitet apelował już w swych wcześniejszych opiniach (CdR 160/2008 fin, CdR 8/2009 fin, CdR 244/2010 fin, CdR 312/2010 fin, CdR 7/2011 fin i CdR 104/2011 fin) – także silniej wspierać rozwój inteligentnych sieci na poziomie lokalnym i regionalnym. Ceny dla odbiorców końcowych muszą być, za pomocą skomputeryzowanego zarządzania obciążeniem, dostosowane do produkcji i popytu, tak aby zachęcić do oszczędzania energii oraz lepiej skoordynować zdecentralizowaną produkcję i zdecentralizowane zużycie energii.
- Wzywa do zbadania, czy nie byłoby właściwsze przyjęcie łagodniejszego środka, czyli opracowanie mniej szczegółowych wytycznych, którymi kierowaliby się krajowi decydenci. W ten sposób Komisja zapewniłaby państwom członkowskim jak najszerszy margines swobody w podejmowaniu decyzji dotyczących konkretnego włączenia już istniejących struktur. Dotyczy to organów państw członkowskich odpowiedzialnych za zagospodarowanie przestrzenne, zatwierdzanie planów zabudowy i udzielania zezwoleń, których organizacja może mieć charakter federalny, a także już istniejących grup regionalnych w ramach 3. pakietu dotyczącego rynku wewnętrznego. Zasadniczo powierzanie zadań instytucjom, które już skutecznie funkcjonują, powinno mieć pierwszeństwo przed tworzeniem nowych struktur.

Sprawozdawca

Heinz LEHMANN (DE/PPE), poseł do parlamentu kraju związkowego Saksonia

Dokument źródłowy: Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej i uchylającego decyzję nr 1364/2006/WE

COM(2011) 658 final – 2011/0300 (COD)

I. ZALECENIA POLITYCZNE**KOMITET REGIONÓW**

1. Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że rozporządzenie ma na celu pełną integrację wewnętrznego rynku energii, a dzięki niej zapewnienie, że żadne państwo członkowskie i żaden region nie będą odizolowane od sieci europejskiej, zagwarantowanie bezpieczeństwa dostaw i solidarności między państwami członkowskimi oraz przestrzeganie zasad zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska. Jest to istotny warunek, by do 2020 r. można było obniżyć o 20 % emisję gazów cieplarnianych, podnieść o 20 % efektywność energetyczną i zwiększyć do 20 % udział odnawialnych źródeł energii w ostatecznym zużyciu energii.

2. Podkreśla zasadnicze znaczenie tej inicjatywy, której celem jest zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego dzięki wykorzystaniu wszelkiego rodzaju rozwiązań technicznych służących temu celowi (szczególnie rozwoju systemów przesyłu i dystrybucji) oraz każdego rodzaju dostępnych i perspektywicznych źródeł energii, wykorzystując przy tym dostępne środki wsparcia.

3. Oczekuje, że wniosek przyczyni się do inteligentnego i zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz przyniesie znaczące korzyści dla całej Unii Europejskiej pod względem konkurencyjności oraz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

4. Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że po to, by szybciej osiągnąć cele infrastrukturalne, na okres do 2020 r. i w dalszej perspektywie wyznaczono ograniczoną liczbę priorytetowych korytarzy transeuropejskich oraz obszarów obejmujących sieci elektroenergetyczne i gazowe, a także infrastrukturę przesyłu ropy naftowej, gazu ziemnego, dwutlenku węgla i biometanu (oczyszczony biogaz z biogazowni), w przypadku których działanie na szczeblu unijnym jest najbardziej uzasadnione. Dzięki usprawnieniu i skróceniu procedur wydawania pozwoleń, zwiększeniu akceptacji wskutek zapewnienia udziału społeczeństwa na wczesnym etapie, uproszczeniu regulacji dotyczących projektów, sprawiedliwej alokacji kosztów w zależności od zapewnianych korzyści i przy zachowaniu adekwatności stopy zwrotu do ryzyka oraz udostępnieniu koniecznego wsparcia rynkowego i bezpośredniego wsparcia finansowego UE będzie można trwale przyczynić się do przyspieszenia realizacji projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

5. Zwraca uwagę, że wspólna europejska sieć energetyczna musi spełniać bardziej wymagające normy w zakresie bezpieczeństwa. Trzeba zwłaszcza wykluczyć ryzyko, że ataki cybernetyczne lub fizyczne zagrażą bezpieczeństwu dostaw w Europie i wpłyną niekorzystnie na potencjał gospodarczy państw członkowskich.

A. Sytuacja wyjściowa

6. Stwierdza, że każde państwo członkowskie UE dysponuje obecnie takim koszykiem energetycznym, jaki wynika z warunków geograficznych, geologicznych, technicznych i politycznych, a także z krajowego zapotrzebowania. Składa się on z obciążenia podstawowego, jak dotąd pokrywanego przede wszystkim z zasobów kopalnych, jądrowych i niektórych źródeł odnawialnych, (energia wodna, biomasa stała), oraz zmiennego, obejmującego niektóre elastyczne zasoby kopalne i częściowo również odnawialne źródła energii zależne od warunków meteorologicznych, które aktualnie cechują się jeszcze brakiem stałości. By osiągnąć uzgodnione cele klimatyczne, trzeba będzie przede wszystkim poprawić efektywność energetyczną, zmniejszając zużycie energii cieplnej, obniżyć zużycie paliw napędowych (nieuwzględnianych w bilansach paliw pierwotnych) oraz zwiększać udział energii odnawialnej w całkowitej produkcji energii. Naturalne wahania w tej produkcji energii muszą zostać wyrównane za pomocą szeregu środków, takich jak na przykład modernizacja istniejących elektrowni, budowy nowych wysoce elastycznych elektrowni gazowych opartych na kogeneracji, zwiększenia wydajności wodnych elektrowni pompowo-szczytowych lub innych technologii magazynowania, a także udoskonalenia i rozwoju istniejących systemów przesyłu i dystrybucji. Wszystkie szczeble struktury sieciowej wymagają modernizacji. Podczas gdy w zakresie przesyłu energii elektrycznej niskiego i średniego napięcia konieczne jest stworzenie warunków infrastrukturalnych dla wielu nowych zdecentralizowanych producentów, to na poziomie wysokiego i bardzo wysokiego napięcia wyzwaniem jest tanie i wydajne doprowadzenie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych z obszarów morskich i lądowych do regionów o największym zapotrzebowaniu energetycznym.

7. Dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego państw członkowskich należy wprowadzać rozwiązania polegające na modernizacji, dalszej eksploatacji oraz rozbudowie istniejących zawodowych źródeł konwencjonalnych i alternatywnych, ponieważ w decydujący sposób zapewniają one stabilną pracę systemów elektroenergetycznych, np. na poziomie lokalnym i krajowym.

8. Ponownie podkreśla, że w centrum rozważań musi znajdować się testowanie wydajniejszych technologii przesyłu i składowania, zastosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz pobudzanie rozwoju gminnych i regionalnych planów dotyczących energii.

9. Stwierdza, że w nadchodzących dziesięcioleciach także gaz ziemny w Europie może odgrywać istotną rolę w wyrównywaniu wahań w wytwarzaniu energii elektrycznej. Dlatego też konieczne jest zróżnicowanie importu gazu, rozwój jego produkcji w krajach członkowskich UE w oparciu o złoża konwencjonalne i niekonwencjonalne, a także produkcja biometanu (oczyszczony biogaz), pozyskiwanego z biogazowni,

uzupełnienie sieci gazowych przez gazociągi i zwiększenie pojemności magazynowej. Podstawą do eksploatacji dodatkowych elektrowni gazowych do wytwarzania mocy regulacyjnej jest wzmocnienie odpowiedniej infrastruktury przesyłowej dla gazu w państwach członkowskich, w których gaz ziemny jest ważnym źródłem energii.

10. Dostrzega, że także w najbliższej przyszłości konieczny będzie pewien udział paliw kopalnych w europejskim koszyku energetycznym, nawet jeśli ich udział będzie się dalej zmniejszał. Technologia CCS może w tym czasie wnieść wkład w zmniejszenie emisji dwutlenku węgla, ale pod warunkiem że uda się ją rozwinąć tak, by system był technicznie możliwy do wdrożenia, racjonalny pod względem kosztów i dostatecznie bezpieczny. W każdym razie nadal istnieje potrzeba badań i rozwoju w odniesieniu do testowania technologii w praktyce, zwłaszcza jeśli chodzi o aspekty techniczne i gospodarcze oraz związane z nimi skutki dla środowiska. Także przyszły rozwój transgranicznej sieci do przesyłu dwutlenku węgla wymaga podjęcia już teraz działań na poziomie europejskim.

B. Zasada pomocniczości

11. Podkreśla, że UE uzgodniła cele klimatyczne, których osiągnięcie wymaga wielu wysiłków ze strony wszystkich państw członkowskich. Konieczne jest m.in. stworzenie jak najinteligentniejszej infrastruktury energetycznej. Do istniejących sieci trzeba włączyć wielu małych producentów i mikroproducentów energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, jak też należy rozwijać inteligentne sieci dystrybucji zdolne do zapewnienia równowagi w sposób zdecentralizowany, zwiększając jednocześnie liczbę połączeń z państwami posiadającymi zasoby energetyczne i ułatwiając ich powstawanie, by podwyższyć produkcję energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Oprócz tego niezbędne jest również wydajne, a przede wszystkim elastyczne powiązanie infrastruktur krajowych. Komisja przyjęła takie podejście już wiele lat temu w programie TEN-E.

12. Zauważa, że jednocześnie wszystkie państwa członkowskie opracowały krajowe plany zwiększenia udziału energii odnawialnej w wytwarzaniu energii i wydały odpowiednie przepisy. Ponadto po wejściu w życie 3. pakietu energetycznego UE szereg transgranicznych instytucji i grup skutecznie ze sobą współpracuje.

13. Stwierdza, że pomimo tych powstałych w tym czasie struktur, w trakcie realizacji konkretnych projektów transgranicznych w zakresie energii pojawiają się trudności, które wynikają ze stanu infrastruktury krajowej, ze specyficznych priorytetów polityki energetycznej lub z różnych kompetencji. Rozbieżności te prowadzą do straty czasu na etapie planowania, finansowania i budowy projektów TEN-E.

14. Stwierdza, że za pomocą projektu rozporządzenia Komisja pragnie zapewnić jak najszybsze dostarczenie tych rozbieżności i usunięcie ich podczas proponowanej procedury mediacyjnej. Celem rozporządzenia Komisji jest przyspieszenie niewielkiej liczby kluczowych projektów transgranicznych i projektów krajowych o znacznym oddziaływaniu transgranicznym, które należy postrzegać jako podstawę przyszłej europejskiej sieci przesyłu energii o wysokiej wydajności.

15. Uznaje, że o wiele bardziej kompleksowe zadanie przygotowania krajowych sieci do przyszłych dostaw energii leży nadal w kompetencji państw członkowskich, a rozporządzenie odnosi się do niego tylko pośrednio. Podejście to opiera się na europejskim dorobku traktatowym (art. 170–172 TFUE). Chociaż rozporządzenie ma wpływ na zasadę pomocniczości, to jednak nie narusza jej z powodu niewielkiej liczby projektów transgranicznych, których dotyczy.

16. Podkreśla, że oprócz opracowania ogólnego europejskiego planu transgranicznych sieci energetycznych, podejście to przynosi również korzyść w postaci jednoznacznego sygnału politycznego Komisji dla państw członkowskich, gospodarki, sektora bankowego i partnerów na całym świecie, że nie można już zawrócić z raz obranej drogi do większego udziału energii odnawialnej w przyszłym koszyku energetycznym i że ma ona sens szczególnie w wypadku inwestycji prywatnych.

17. Zauważa, że jako instrument prawny Komisja proponuje rozporządzenie, które jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich i w całości wiążące. Z uwagi na pożądane przyspieszenie procedur przyznawania pozwoleń KR uważa, że jest ono zasadniczo proporcjonalne.

18. Zwraca jednak uwagę, że usprawnienie procedur wydawania pozwoleń na projekty infrastrukturalne może znacznie ingerować w prawa państw członkowskich do planowania i w prawo zainteresowanych podmiotów oraz społeczeństwa do udziału. Zagwarantowana w konstytucji krajów o systemie federalnym odpowiedzialność krajów związkowych za realizację i opracowanie procedur planowania i przyznawania pozwoleń powinna być również uwzględniona w projektach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania. Komitet nie uważa, że zgodnie z rozumieniem art. 171 TFUE wszystkie szczegółowe przepisy zawarte w rozdziale III mogą być jeszcze postrzegane jako „wytyczne” lub „ogólne wskazówki” w sprawie sieci transeuropejskich, a tym samym nie jako środek rzeczywiście niezbędnej minimalnej harmonizacji krajowych procedur administracyjnych.

19. Wzywa w tym kontekście do zbadania, czy nie byłoby właściwsze przyjęcie łagodniejszego środka, czyli opracowanie mniej szczegółowych wytycznych, którymi kierowałyby się krajowi decydenci. W ten sposób Komisja zapewniłaby państwom członkowskim jak najszerszy margines swobody w podejmowaniu decyzji dotyczących konkretnego włączenia już istniejących struktur, ułatwiając powstawanie połączeń i nadając im charakter priorytetowy, jeżeli państwo posiada zasoby umożliwiające zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Dotyczy to organów państw członkowskich odpowiedzialnych za zagospodarowanie przestrzenne, zatwierdzanie planów zabudowy i udzielania zezwoleń, których organizacja może mieć charakter federalny, a także już istniejących grup regionalnych w ramach 3. pakietu dotyczącego rynku wewnętrznego. Zasadniczo powierzanie zadań instytucjom, które już skutecznie funkcjonują, powinno mieć pierwszeństwo przed tworzeniem nowych struktur.

20. Ocenia krytycznie narzucone w sposób apodyktyczny terminy dotyczące procedur administracyjnych. Właśnie w wypadku projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania jakość musi mieć pierwszeństwo przed szybkością. Oprócz bezpieczeństwa dostaw jakość tych projektów będzie miała również niebagatelny wpływ na ceny dla odbiorców końcowych. Ważnym czynnikiem decydującym o lokalizacji inwestycji są nie tylko interesy inwestorów, ale także koszty dla lokalnych MŚP oraz dla obywateli.

21. Sądzi, że problemy pojawiające się podczas planowania i realizacji projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania powinny być rozwiązywane oddolnie, zgodnie z zasadą pomocniczości, i że wszystkie rozwiązania alternatywne powinny być analizowane z należytą uwagą. Europejski koordynator projektów powinien zaczynać działać wyłącznie w wypadku, gdy władze lokalne, regionalne, krajowe lub międzynarodowe nie potrafią się porozumieć w odpowiednim czasie. W przeszłości zdarzało się już, że zaangażowanie europejskiego moderatora było pomocne. Działalność europejskiego koordynatora, który pomaga w zaradzeniu poszczególnym przypadkom przysparzającym trudności, nie jest sama w sobie sprzeczna z zasadą pomocniczości. Jego mianowanie lub – w stosownych przypadkach – przedłużenie jego mandatu powinno następować na podstawie wspólnej decyzji Rady i Parlamentu Europejskiego.

22. Przyjmuje z zadowoleniem powołanie jednego krajowego organu wydającego pozwolenia jako punktu kompleksowej obsługi. Decyzja, czy w procesie przyznawania pozwoleń zostanie zastosowany tryb zintegrowany czy tryb skoordynowany, powinna pozostać do uznania państw członkowskich.

23. Popiera propozycję zawartą w rozporządzeniu dotyczącą transgranicznej alokacji kosztów przy udziale ACER. To samo dotyczy zobowiązania krajowych organów regulacyjnych do przyznawania – poprzez opłaty – zachęt inwestycyjnych na realizację projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania. Zachęty te powinny być adekwatne do ryzyka.

24. Uważa za konieczne, by lista projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania była regularnie sprawdzana i dostosowywana do zmieniających się wymogów.

C. Akceptacja

25. Stwierdza z naciskiem, że stworzenie warunków technicznych do osiągnięcia naszych ambitnych celów w zakresie energii i klimatu może się powieść wyłącznie we współpracy z obywatelami, a nie przeciwko nim. Dlatego też należy przyjąć z dużym zadowoleniem wczesne informowanie, włączenie i udział obywateli, gmin oraz samorządów lokalnych.

26. Podkreśla, że przestawienie się na niskoemisyjną produkcję energii elektrycznej wymaga reorganizacji struktury sieciowej. Podczas gdy podłączenie nowych drobnych producentów do sieci niskiego i średniego napięcia oraz inteligentne zarządzanie nimi może nadal następować bez interwencji wpływających na wygląd krajobrazu, to w celu utworzenia nowych europejskich autostrad bardzo wysokiego napięcia nieunikniona jest budowa nowych linii energetycznych, przy czym należałoby

nadać priorytetowy charakter odcinkom umożliwiającym zwiększenie połączeń z państwami, które mogą zapewnić podwyższenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Jako że w ostatecznym rozrachunku koszty budowy tych systemów muszą ponieść odbiorcy energii elektrycznej, istotne jest, by ich projekt techniczny był jak najinteligentniejszy i jak najefektywniejszy. Obejmuje to również minimalizację zużycia gruntów. Fakty te muszą zostać jak najwcześniej wyjaśnione obywatelom, a także należy ich o nich stale informować.

27. Apeluje, by władze krajowe tworzyły zachęty, które umożliwiłyby sprawiedliwe zrekompensowanie szkód obywatelom, gminom i samorządom lokalnym. Doświadczenia gmin, które w przeszłości uczestniczyły w nowych projektach budowy na taką skalę, pokazały, że przejrzystość i obecność stałego punktu kontaktowego realizatora projektu na miejscu jest istotnym warunkiem przebiegu planowania i budowy zgodnie z wyznaczonymi terminami.

28. Podkreśla, że przewidywany podręcznik będzie bardzo pomocny w informowaniu obywateli o korzyściach płynących z rozwoju infrastruktury i inteligentnych sieci w odniesieniu do bezpieczeństwa dostaw, zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych i efektywności energetycznej. Przekazywane informacje nie powinny pomijać niekorzystnych zjawisk. Jedynie pełne i przejrzyste informacje pozwolą zrozumieć obywatelom skalę tego wyzwania i łatwiej zaakceptować ewentualne negatywne skutki. Przepływ informacji musi być dostosowany do sytuacji i zapewnić obywatelom rzeczowe informacje.

29. Uważa, że oprócz odszkodowań materialnych dla obywateli, gmin i samorządów lokalnych w szczególnym stopniu dotkniętych przez realizację projektów, konieczne jest publiczne powiadomienie o przyjętych środkach ostrożności, a także o ocenie skutków społeczno-gospodarczych i środowiskowych. Dążenie do maksymalnej przejrzystości i sprawiedliwy system rekompensat są niezbędne do akceptacji przyspieszonego rozwoju przyszłych sieci energetycznych.

D. Finansowanie

30. Przyjmuje do wiadomości, że zdaniem Komisji dotychczasowe instrumenty finansowania TEN-E okazały się niewystarczająco skuteczne. Mają one zostać zastąpione przez instrument „Łącząc Europę”. Z 50 mld euro przewidzianych w rozporządzeniu dotyczącym infrastruktury w odniesieniu do wieloletnich ram finansowych, na sektor energii w okresie 7 lat przypada 9,1 mld euro. Dzięki temu można przeznaczyć środki na badania i instrumenty finansowe na rzecz projektów dotyczących energii elektrycznej, gazu i dwutlenku węgla, a także zapewnić dotacje bezzwrotne na projekty w zakresie energii elektrycznej i gazu, które mają korzystne oddziaływanie na bezpieczeństwo dostaw, solidarność i innowacje, w biznesplanach okazują się nieuzasadnione z ekonomicznego punktu widzenia i w odniesieniu do których podjęto decyzję o transgranicznej alokacji kosztów. Ponadto za pomocą dotacji bezzwrotnych wspierane mogą być również inteligentne sieci i urządzenia pomiarowe, a także projekty związane z dwutlenkiem węgla, których rentowności ekonomicznej nie można wykazać.

31. Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że w ramach instrumentu „Łącząc Europę” poświęca się większą uwagę projektom infrastrukturalnym istotnym z punktu widzenia energetyki, lecz mniej atrakcyjnym z komercyjnego punktu widzenia. Pomyślna realizacja takich projektów przyczyniłaby się znacznie do urzeczywistnienia rynku wewnętrznego i do bezpieczeństwa dostaw energii.

32. Uważa, że przesłanie wysyłane przez Komisję Europejską w zakresie polityki energetycznej jest całkowicie błędne ze względu na to, że większość z dwunastu priorytetowych projektów infrastrukturalnych przewidzianych w ramach instrumentu „Łącząc Europę” dotyczy naftociągów i gazociągów, które wymagają inwestycji zwracających się w perspektywie długoterminowej, a jak dotąd brakuje przekonującego uzasadnienia, w jaki sposób priorytety ustalone na korzyść kopalnych źródeł energii mają być uzgodnione z celami przyjętymi przez UE na okres do 2020 r. oraz z sięgającymi dalej w przyszłość – do 2030 r. i do 2050 r. – celami dotyczącymi zmiany klimatu.

33. Podkreśla, że dla osiągnięcia celów przyjętych przez UE na okres do 2020 r. należy, oprócz przyspieszonego rozwoju wielkich sieci przesyłowych – o co Komitet apelował już w swych wcześniejszych opiniach (CdR 160/2008 fin, CdR 8/2009 fin, CdR 244/2010 fin, CdR 312/2010 fin, CdR 7/2011 fin i CdR 104/2011 fin) – także silniej wspierać rozwój inteligentnych sieci na poziomie lokalnym i regionalnym. Ceny dla odbiorców końcowych muszą być, za pomocą skomputeryzowanego zarządzania obciążeniem, dostosowane do produkcji i popytu, tak aby zachęcić do oszczędzania energii oraz lepiej skoordynować zdecentralizowaną produkcję i zdecentralizowane zużycie energii. Tak więc, o ile opodatkowanie energii jest jednym z instrumentów, które państwa członkowskie mogą wykorzystać w celu przeciwdziałania zmianie klimatu na warunkach określonych w dyrektywie Rady 2003/96/WE w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej, KR uważa, że możliwość wprowadzenia systemu zróżnicowanego opodatkowania nie powinna być ograniczona jedynie do regionów, ale że należy ją rozszerzyć również na władze lokalne, które są także uznawane za pełnoprawne podmioty rozwoju zrównoważonego w UE. Władze te powinny zatem mieć możliwość ustalania zróżnicowanych stawek ogólnego opodatkowania zużycia energii w stosunku do odpowiadających im krajowych poziomów opodatkowania, zwłaszcza w państwach członkowskich, w których władze te przyczyniają się do rozwoju inteligentnych sieci w celu zwiększenia bezpieczeństwa dostaw energii, ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i poprawy efektywności energetycznej, pod warunkiem, że równość traktowania konkurencyjnych źródeł energii zostanie zachowana i że różnice w poziomie opodatkowania nie zakłócą prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego oraz przepływu produktów energetycznych między państwami członkowskimi.

34. W kontekście niezbędnej integracji rynku energii odnawialnej wyraża głębokie zaniepokojenie wywołane wyłączeniem z instrumentu „Łącząc Europę” elektrowni szczytowo-pompowych (i innych technologii). Oferowane przez tego rodzaju elektrownie możliwości magazynowania energii wytworzonej ze źródeł odnawialnych mają kluczowe znaczenie dla wyrównania podaży ze zmiennych źródeł energii wiatrowej i słonecznej.

35. Ubolewa, że Komisja nie podała jeszcze szczegółów na temat nowych instrumentów finansowych, które będą dostępne od 2014 r. Przy ich wyborze konieczne będzie zwrócenie uwagi na dodatkowe korzyści, które przynoszą. Powinny one uzupełniać dotychczasowe zwykle dotacje bezzwrotne oraz zapewniać spójne i jednolite ramy finansowe dla sieci kolejowych, energetycznych i telekomunikacyjnych w oparciu o doświadczenia zdobyte dzięki mechanizmowi finansowania opartemu na podziale ryzyka, instrumentowi gwarancji kredytowych i fundusowi Marguerite.

36. Przyjmuje do wiadomości, że jako źródło finansowania przewidziano zarówno instrumenty kapitałowe i instrumenty dłużne. Należą do nich gwarancje dla pośredników oferujących finansowanie dla odbiorców, którzy mają z nim trudności, a także mechanizmy podziału ryzyka z instytucjami finansowymi, umożliwiające zwiększenie kwoty finansowania. Zalicza się tu również pożyczki na projekty (obligacje projektowe).

37. Zgadza się z wyrażoną w ocenie skutków opinią Komisji, że proponowane instrumenty finansowe nie wywołują żadnych zakłóceń na rynku finansowym, gdyż są one możliwe do wprowadzenia z ekonomicznego punktu widzenia, lecz w konkretnych przypadkach nie otrzymują wystarczającego finansowania ze strony rynku.

38. Stwierdza, że stanowi to pewną sprzeczność z art. 15 rozporządzenia, zgodnie z którym problemy z finansowaniem nie stanowią kryterium kwalifikowalności do instrumentów finansowych.

39. Ocenia zasadniczo pozytywnie to, że podczas planowania w ramach instrumentu „Łącząc Europę” do 20 % dostępnego budżetu zostanie przeznaczony na instrumenty podziału ryzyka i instrumenty kapitałowe. W ten sposób, przy starannej organizacji, zwiększają się możliwości finansowania i w przeciwieństwie do dotacji bezzwrotnych promuje się również odpowiedzialność własną przedsiębiorstw. Należy jednak zagwarantować, by zarówno przy analizie kosztów i korzyści danego projektu, jak i przy ocenie ekonomicznej rentowności zastosowano surowe kryteria w odniesieniu do projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

40. Wyraża zastrzeżenia co do przydatności proponowanych instrumentów finansowych dla projektów rozbudowy sieci energetycznej.

41. Podkreśla konieczność dostosowania kryteriów kwalifikowalności do instrumentu „Łącząc Europę” w taki sposób, aby zagwarantować dostęp regionów najbardziej oddalonych do finansowania projektów mających na celu zwiększenie niezależności energetycznej tych regionów.

E. Obligacje projektowe

42. Przyjmuje do wiadomości, że w odniesieniu do inicjatywy wprowadzenia obligacji projektowych na lata 2012–2013 przewiduje się fazę pilotażową pod kierownictwem EBI. W grę wchodzi tu projekty, których planowanie w kontekście wytycznych dla TEN-E jest już bardzo zaawansowane. W swej ocenie skutków Komisja wyraża oczekiwanie, że wyłącznie jeden projekt w zakresie energii zakwalifikuje się w fazie pilotażowej.

43. Zgadza się ze zdaniem Rady Europejskich Regulatorów Energetyki (CEER), że obligacje projektowe dla inwestycji w istniejące sieci będą możliwe do zastosowania jedynie w ograniczonym zakresie, gdyż ich rozgraniczenie jest problematyczne. W przypadku połączeń morskich i transgranicznych połączeń elektroenergetycznych mogłyby być przydatnym instrumentem.

44. Zwraca uwagę, że tego rodzaju finansowanie projektów jest jeszcze rzadkie wśród operatorów systemów. Dlatego może upłynąć trochę czasu, zanim ten nowy rodzaj obligacji zostanie zaakceptowany przez inwestorów. Komisja i EBI powinny budować zaufanie potencjalnych inwestorów poprzez wybór wiarygodnie skalkulowanych projektów. Celem musi być osiągnięcie takiego ratingu kredytowego, by pożyczki były również interesujące dla dużych inwestorów instytucjonalnych.

45. Ocenia pozytywnie, z punktu widzenia wykorzystania środków budżetowych, do faktu, że w uzupełnieniu do dotacji bezzwrotnych stosowane będą teraz instrumenty finansowe. Trzeba jednak zagwarantować, że finansowane będą wyłącznie projekty, na które istnieje faktyczne zapotrzebowanie, a zatem które są niezbędne i które nie wykazują ekonomicznej zasadności. Opłacalne projekty nie powinny otrzymywać takiego „nadmiernego wsparcia”, wypierającego finansowanie prywatne. Dodatkowy kapitał obcy powinny otrzymywać wyłącznie wiarygodnie skalkulowane projekty. W żadnym razie nie należy tworzyć sztucznego rynku, który mógłby się utrzymać wyłącznie dzięki współfinansowaniu UE i który wymagałby nieustannie nowych środków, by zapobiec niewypłacalności. W czasie fazy pilotażowej należy regularnie sprawdzać, czy alternatywne metody wsparcia nie byłyby korzystniejsze z gospodarczego punktu widzenia. Można by rozważyć finansowanie z kredytu konsorcjalnego zamiast planowanych obligacji.

46. Podkreśla, że finansowanie pilnie potrzebnej rozbudowy infrastruktury energetycznej musi pozostać przede wszystkim zadaniem przedsiębiorstw. Natomiast zadaniem UE i państw członkowskich jest wsparcie środków infrastrukturalnych i stworzenie niezbędnych ram dla podmiotów rynkowych. W celu rozwiania obecnych wątpliwości co do wielkości niezbędnych łącznych inwestycji Komisja powinna podjąć starania w celu

skonkretyzowania swych szacunków. W każdym razie odpowiednie taryfy sieciowe muszą gwarantować stopę zwrotu zaangażowanego kapitału zgodnie z warunkami rynkowymi.

F. Zbieżność z innymi rozporządzeniami europejskimi

47. Popiera zamiar Komisji, by poprzez usprawnienie procedur wydawania pozwoleń, koordynowanych przez tylko jeden organ krajowy, skrócić czas realizacji projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, pod warunkiem, że procedury te zapewnią dostateczną swobodę dla krajowych procedur planowania. Najważniejszym projektem nadaje się priorytetowy status. Zasadniczym przedmiotem projektu rozporządzenia są kwestie proceduralne i organizacyjne.

48. Stwierdza, że logiczne byłoby dostosowanie do tego priorytetowego statusu konkretnych norm, którym podlegają projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania. W swej obecnej formie projekt rozporządzenia nie powoduje żadnego znaczącego ułatwienia. W świetle wymogów zawartych w dyrektywie siedliskowej i w ramowej dyrektywie wodnej UE projekty powinny leżeć w nadrzędnym interesie publicznym. Nie powinno to jednak naruszać konkretnych warunków leżących u podstaw przepisów, o których mowa powyżej. W tym zakresie projekt rozporządzenia ma ambiwalentny charakter. Nadal konieczna jest opinia Komisji zgodnie z art. 6 ust. 4 dyrektywy siedliskowej nr 92/43/WE, chociaż to Komisja powinna sporządzić listę projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania. Wydaje się, że jest to zbędne dublowanie pracy.

49. Stwierdza, że wyznaczając czas trwania procedur wydawania pozwoleń, przenosi się odpowiedzialność za usprawnienie procedur przede wszystkim na krajowe lub regionalne organy udzielające pozwoleń, które powinny dostosować swe praktyki administracyjne do priorytetowego charakteru projektu, podczas gdy ustanowione przez UE konkretne normy zostają zasadniczo utrzymane. Komisja Europejska – w ścisłej współpracy z organami udzielającymi pozwoleń – powinna opracować praktyczne propozycje wdrażania wspomnianych przepisów, które uwzględniałyby praktyczne wymogi dotyczące skutecznych i przejrzystych procedur.

Bruksela, 19 lipca 2012 r.

Przewodnicząca
Komitetu Regionów
Mercedes BRESSO